

RIMLAND, Bernard. Dyslogic Syndrome : Why Millions of Kids are „Hyper“, Attention-disordered, Learning Disabled, Depressed, Aggressive, Defiant, or Violent – and What We Can Do About It.

London, Philadelphia: Jessica Kingsley Publishers, 2008.

1. vydání. ISBN 978 1 84310 877 1

Bernard Rimland je klinický psycholog amerického původu a již několik desítek let se teoreticky i prakticky věnuje problematice autismu. Ve své publikaci představuje velmi osobitý a svérázný koncept tzv. „dyslogického syndromu“, který zahrnuje řadu vývojových poruch a dysfunkcí, které v současné době můžeme pozorovat u dětí, dospívajících i dospělých. Dle autora mezi ně patří specifické poruchy učení, syndrom ADHD, autismus, psychotická onemocnění a poruchy emocí, poruchy chování, včetně takových, které vedou k páchání trestných činů, popř. sebevraždám, jak uvádí i v rozsáhlém podtitulu. Klíčovým symptomem vyjmenovaných poruch je dle autora změna kognitivních procesů, která vede k odlišnému vnímání reality. V souvislosti s tím dochází k projevům chování, které se okolí jeví iracionální a v některých případech mohou mít tragické následky (autor do této kategorie řadí také všeobecně známé případy střelby v amerických středních školách).

Publikace je rozdělena do dvou hlavních částí. První je nazvána „*Dyslogická epidemie*“ a popisuje klíčové symptomy dyslogického syndromu. Současně naznačuje etiologii jeho vzniku a vysvětluje, proč aktuálně používané formy intervence nemají dostatečný efekt. Z textu je zjevné, že významnou inspirací pro zrod koncepce dyslogického syndromu byl pro autora osobní zážitek. Coby mladému psychologovi na počátku kariéry se mu v polovině minulého století narodil syn, kterému byl posléze diagnostikován autismus. V Americe toho času stále dominovaly teorie, které většinu obtíží podobného typu vysvětlovaly výchovnými postoji rodičů, resp. matek. S ohledem na své akademické vzdělání a rodinné charakteristiky se rozhodl proti těmto názorům bojovat hledáním jiných příčin, které by vyloučily vliv rodičů. Od té doby se mnohé změnilo ve sféře pervazivních vývojových poruch, ale často se nyní setkáváme s názorem, že např. trestné činy dospívajících souvisejí s rodinným zázemím pachatelů. B. Rimland se vehementně staví proti těmto přístupům a zdůrazňuje minimální vliv výchovy na behaviorální projevy dyslogického syndromu současných dětí a dospívajících. Prezentuje názor, že hlavním zdrojem obtíží je současné znečištění životního prostředí, množství toxických látek, které ovlivňují vývoj CNS od prenatálního věku, a nedostatek zdravých prospěšných minerálů, vitamínů a dalších významných složek v současné stravě.

Autor zde rovněž kritizuje některé tradiční postupy. Opakovaně uvádí, že terapie i jiné formy pedagogicko-psychologických intervenčních postupů nejsou efektivní. Mimo to v souvislosti s autorem uváděnými příčinami obtíží mají prakticky nulový efekt na chování dětí a dospívajících. Současně také napadá v Americe výrazně rozšířené užívání psychofarmak dětmi a mládeží. Zdůrazňuje, že léky pouze zakrývají potíže, ale neposkytují definitivní řešení problému, které by mělo začít hledáním jeho kořenů.

Druhá část knihy je provokativně nazvána „*Pachatelé dyslogického syndromu*“. V jednotlivých kapitolách autor detailně rozebírá tři dominantní oblasti příčin vyjmenovaných obtíží:

1. neadekvátní stravovací návyky dětí a dospívajících, které ovlivňují jejich kognitivní funkce a potažmo chování;

2. množství toxických látek, které se nacházejí v ovzduší, vodě, kterou pijeme, i dalších látkách, s nimiž se v současné době běžně dostáváme do kontaktu;
3. nadměrné užívání léků a množství různorodých forem preventivních očkovacích látek, jimiž do organismu dětí vstupují nežádoucí chemické prvky.

Uvedení „viníci“ způsobují nejen zdravotní komplikace, ale přispívají k neadekvátnímu chápání reality, iracionálnímu chování, obtížím v koncentraci pozornosti, hyperaktivitě, impulzivitě, egocentrismu a mnoha dalším projevům současných dětí a mládeže.

V závěru knihy se čtenář dočká také dvou kapitol, které naznačují možnosti preventivního působení, resp. intervenci v případě již rozvinutých poruch. Autor nakonec připouští, že obtíže nejsou beznadějně a lze s nimi bojovat. Z pozice psychologa poměrně nečekaně radí rodičům a pedagogům především z hlediska dietních návyků dětí a klade důraz na to, aby děti (popř. těhotné ženy) nebyly vystavovány toxickým látkám, pesticidům, konzervantům, umělým sladidlům apod. Lékařům, soudcům, kurátorům i zaměstnancům resocializačních zařízení doporučuje především otevřenost vůči obtížím dětí a dospívajících, minimální užívání konkrétních diagnóz a komplexní pohled na jedince. Pochopitelně rovněž zmiňuje nutnost vhodných stravovacích návyků, nezbytnou změnu životního prostředí a opakovaně odmítá užívání medikace.

Celá publikace je doplněná mnoha kazuistikami, které jednoznačně podporují autorovy teorie. Naopak poněkud postrádá stabilní empirické zázemí, které by teorii dyslogického syndromu podpořilo. B. Rimland těží z výzkumů jiných autorů, které nahodile zmiňuje. Názory týkající se nutnosti podpory životního prostředí a smysluplnosti plnohodnotné stravy znějí zajímavě. Kniha však ortodoxně hlásá své teorie a nebere v potaz možnost multidisciplinárního přístupu. Tímto se řadí do stejné kategorie jako v jejím úvodu kritizované publikace, které za příčinu autismu pokládají chování matky dítěte.

Publikaci v současné době nemá ve svém fondu žádná knihovna v ČR, lze ji získat u vydavatele - www.jkp.com nebo na www.amazon.com.

PhDr. Lenka Krejčová
Katedra psychologie FF UK v Praze
e-mail: lenka.krejcova@ff.cuni.cz

Krejčová, L. (2008). Dyslogic Syndrome [recenze]. *E-psychologie* [online]. 2(2), [cit. vložít datum]. Dostupné z WWW: <<http://e-psychologie.eu/pdf/krejcova-rec.pdf>>.